

Saksframlegg

Referanse

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Pasientreiser HF	16/9/2021

SAK NR 34-2021**Status årsbudsjett 2022****Forslag til vedtak:**

1. Styret tar status årsbudsjett 2022 til etterretning, og ber om at det endelige budsjettforslaget legges frem til behandling i styremøtet 9. desember 2021.

Skien, 9. september 2021

Rita Kilvær
Administrerende direktør

1 Hva saken gjelder

Eiers krav og retning gitt i oppdragsdokument, samt økonomisk langtidsplan for perioden 2022 til 2025, jf. styresak 16-2021, *ØLP 2022 til 2025*, ligger til grunn for foretakets innspill til budsjett 2022. Myndighetenes føringer og målbilde for videreutvikling av foretaket er oppsummert i strategien for Pasientreiser HF, jf. styresak 26-2020, *Strategi 2020-2025*.

Foreliggende sak konkretiserer hvordan foretaket vil innrette budsjett 2022 for å sikre leveranser og samtidig bidra til utvikling i samsvar med de mål, rammer og krav som er gitt av eier.

Den pågående Covid-19-pandemien påfører foretaket fortsatt usikkerhet knyttet til budsjettprosess for 2022. Det er derfor behov for å erfare aktivitetsnivået i helsesektoren generelt, og for pasientreiseområdet spesielt i månedene som kommer. Aktivitetsnivået forventes å være tilbake tilsvarende «normalen» i 2022, det vil si et volum som er mer likt 2019 enn 2020 og 2021.

Eiers tilbakemelding på økonomisk langtidsplan er innarbeidet i budsjettforslaget:

Innspillet til økonomisk langtidsplan for 2022-2025 vil bli benyttet som grunnlag ved behandling av budsjettet for 2022. Det kan bli stilt krav til kostnadsbesparelser ut over det som inngår i foretakets egne innspill for 2022. Det tas forbehold om at satsen for ABE-reformen kan bli endret, avhengig av endelig sats i statsbudsjettet. Foretaket skal påvise forbedret produktivitet og effektivitet på samme måte som andre helseforetak. Foretaket skal budsjettere med et resultat i balanse, og det skal redegjøre for planlagte drifts- og investeringsprosjekter i budsjettinnspillet hvert år. Budsjetttrammen både for drift, herunder utvikling i bemanning, og investering skal godkjennes av eierne årlig.

Pasientreiser HF skal, sammen med eierne, gå gjennom foretakets likviditetsbehov. Likviditetsbeholdningen skal reduseres fra og med budsjett 2022 fortrinnsvis ved å redusere forskudd fra eierne. IKT-investeringer skal koordineres og løpende forankres i det interregionale IKT-direktørmøtet.

- Det er innarbeidet 0,5 % effektivisering som følge av avbyråkratiseringsreformen.
- Det er budsjettert med et resultat i balanse for 2022.
- I budsjettinnspillet redegjøres det for de drifts- og investeringsporteføljer som er planlagt gjennomført for hvert av tjenesteområdene.
- Det er gjort en foreløpig økonomisk risikovurdering av budsjett 2022.
- Likviditetsbehovet er vurdert ut ifra gjeldende svingninger i kontantstrømmen de siste årene og foretaket foreslår å redusere likviditeten med 30 MNOK i 2022.

Med bakgrunn i eiers tilbakemelding, resultatutviklingen, og ikke minst usikkerheten som følge av Covid-19-situasjonen, er den samlede vurderingen at planene som er lagt for drift og utvikling og de økonomiske forutsetningene som forelå i utarbeidelsen av økonomisk langtidsplan legges til grunn for budsjett 2022.

Det er tatt enkelte forbehold i utarbeidelsen av budsjettet:

- Covid 19-pandemiens mulige konsekvenser er ikke innarbeidet i budsjettet.
- Det er ikke tatt høyde for kostnadskonsekvenser, spesielt knyttet til systemkostnader, i forbindelse med eventuelle regelendringer som kan komme som følge av stortingsvedtak 615 og 616.
- Forvaltningskostnader for tjenesten «Pasientreiser» på helsenorge.no er iberegnet etter andel av investert beløp i 2021. Det er heftet usikkerhet til fakturering fra Norsk Helsenett (NHN) og hvordan kostnader knyttet til drift og utvikling av ny funksjonalitet vil bli håndtert for 2022.

2 Tjenesteutvikling per område

2.1 Reiser med rekvisisjon

Følgende tre fokusområder videreføres i neste års budsjettinnspill:

1. Ny planleggings- og optimaliseringsløsning for pasientreiser
2. Igangsette og videreføre effektivitets- og kvalitetsfremmende tiltak innen reiser med rekvisisjon
3. Kontinuerlig forbedre og videreutvikle eksisterende prosesser og systemer

Ad. 1. Ny planleggings- og optimaliseringsløsning for pasientreiser (samkjøring)

Det er fem målsettinger for optimaliseringsprosjektet: God systemstøtte, forutsigbarhet og god kvalitet for pasient, reduserte transportkostnader, positive miljøeffekter og bedre forutsetninger for oppgjørskontroll.

Tiltaket er innarbeidet i budsjettinnspillet med de rammer og gevinstestimater som tidligere er godkjent. Revidert samlet investeringsramme for prosjektet er 33,0 MNOK og gevinstestimatet er 40 MNOK per år. Det henvises til styresak 30-2019, *Prosjekt Samkjøring i Pasientreiser HF - status og videre framdrift* for nærmere beskrivelser.

Per dags dato foreligger det ikke en innføringsplan, da testforløpene frem mot beslutning om produksjonssetting ikke er ferdig. Det henvises for øvrig til styresak 39-2021, *Status prosjekt ny planlegging – og optimaliseringsløsning*.

Ad. 2. Igangsette og videreføre effektivitets- og kvalitetsfremmende tiltak innen reiser med rekvisisjon

Basert på målbildet for virksomhetsområdet har man utredet og prioritert følgende effektiviserings- og kvalitetsfremmende tiltak:

1. Selvbetjeningsløsning
2. Informasjon, tilgjengelighet og brukerstøtte
3. Standardiserte serviceparametere
4. Helhetlig pasientforløp
5. Rekvisisjonsveileder og rekvisisjonspraksis
6. Drosjemarkedet, anbud og avtaler
7. Koordinering av offentlig betalt persontransport

8. Nasjonal løsning og felles retningslinjer for avviksmelding og oppfølging

Styret og eier har besluttet igangsettelse og videre framdrift, jf. *Styresak 31-2018, Utredning RMR, styresak 39-2019, Utredning RmR - status pågående tiltak og oppstart av ny tiltak høsten 2019* samt *AD-møtesak 100-2018, Utredning av mulige effektiviserings- og kvalitetsfremmende tiltak innenfor området pasientreiser med rekvisisjon* og *AD-møtesak 83-2019, Utredning reiser med rekvisisjon - status pågående tiltak og oppstart av nye tiltak høsten 2019*.

De tre første fasene i tiltaket selvbetjeningsløsning, første fase i koordinering av offentlig betalt persontransport, drosjemarkedet anbud og avtaler, rekvisisjonsveileder og serviceparametere er gjennomført i henhold til plan. Tiltakene rekvisisjonspraksis og fase fire i selvbetjeningsløsningen (endre) skal etter planen gjennomføres og slutføres i løpet av 2021.

Videreføring av koordinering av offentlig betalt persontransport (planlegge pilot/test fase) og første fase av felles retningslinjer for avviksmelding og oppfølging skal etter planen starte høsten 2021. Videre er neste fase i selvbetjeningsløsningen (bestille) samt oppstart av tiltaket brukerstøtte og tiltaket som skal legge til rette for helhetlig pasientforløp (integrasjoner EPI) planlagt startet i 2022.

Ad. 3: Kontinuerlig forbedre og videreutvikle eksisterende prosesser og systemer

Samtidig med de større utviklingsløpene nevnt over, jobber pasientreisekontorene og Pasientreiser HF kontinuerlig med å forbedre og videreutvikle arbeidsprosesser og systemer.

Det henvises til risikovurderingen for nærmere detaljer for reiser med rekvisisjon.

2.2 Reiser uten rekvisisjon

De overordnede føringene i Digital agenda er styrende for reiser uten rekvisisjon. Som beskrevet i styresak 26-2020, *Strategi 2020-2025*, innebærer dette en retning mot at rettigheten utløses uten behov for å søke, at pasienten får umiddelbart svar hvis det ikke er behov for bruk av skjønn og at pasienten kan gi informasjon og få svar digitalt.

For å oppnå målene om digital innsendelse- og automatiseringsgrad videreføres pågående prosesser innenfor tjenestområdet. Foretaket har definert tre overordnede fokusområder som skal bidra til å realisere eiers forventninger til tjenestområdet:

1. Legge til rette for økt grad av brukermedvirkning
2. Øke andel saker som behandles automatisk
3. Effektivisere administrasjonen ytterligere

Ad. 1. Legge til rette for økt grad av brukermedvirkning

Videreutvikling av eksisterende selvbetjeningsløsning vil fortsette, og utviklingen i digital innsending har økt raskere enn forventet. Med bakgrunn i dette har foretaket lagt disse erfaringene til grunn for ny målsetning om digital innsendelsesgrad.

Det videre mulighetsrommet for reiser uten rekvisisjon vil i henhold til overordnede offentlige føringer baseres på en prosess der rettigheten til dekning av reiseutgifter utløses uten behov for å søke aktivt om refusjon. Dagens regelverk og tilgangen på digital informasjon med rett kvalitet og hensiktsmessig oppdateringshastighet begrenser mulighetene for dette pr nå og må utredes videre. En utredning av hvordan rettigheten kan utløses uten behov for å søke vil bidra til å sette fokus på:

- Hvilke endringer må gjennomføres for å realisere en ordning for reiser uten rekvisisjon der rettigheten utløses uten behov for å søke
- Hvilke konsekvenser vil dette medføre med tanke på dagens regelverk, økonomi og forvaltning.
- Utredningen vil være med på å bidra som et beslutningsgrunnlag om videre prosess frem mot en eventuell endring der rettigheten til dekning av reiseutgifter utløses uten behov for å søke om refusjon.

Ad. 2. Øke andel saker som behandles automatisk

Tiltak for å øke andel saker som behandles automatisk fortsetter. Midlertidig dekning av tilleggsutgifter for bruk av egen bil som en følge av koronasituasjonen påvirker automatiseringsgraden i 2021, og det er forventet at denne effekten også vil gjøre seg gjeldende i 2022. Det er startet en prosess med helseforetakene rundt eventuell tilbakeføring til tidligere praksis.

Det henvises for øvrig til KPI-saken for målsettinger knyttet til automatisk saksbehandling, se sak 58-2020. Foretaket vurderer det som forsvarlig å opprettholde ambisjonsnivået for budsjettet for 2022 på nivå med tidligere kommuniserte forventninger, men påpeker at det er forbundet med usikkerhet på nåværende tidspunkt

Ad. 3. Effektivisere administrasjonen ytterligere

Det er budsjettert med produksjon innenfor dagens struktur med fem lokasjoner og fordeling av manuelle prosesser. For å nå målsetningen om effektiv produksjon vil ordinær saker til manuell behandling, brukerstøtte samt klage- og revidering av saker måtte optimeres på tvers av både prosesser og lokasjoner slik at effektiv drift og god ressursutnyttelse sikres. Det tas høyde for at disse arbeidsprosessene er samlet i nasjonale køer for å ivareta målsettingen om effektivisering av administrasjon på området.

Med bakgrunn i Covid 19-situasjonen er det stor usikkerhet knyttet til aktivitetsutvikling for reiser uten rekvisisjon i perioden. Ambisjonsnivået for budsjettet for 2022 legges derfor på nivå med økonomisk langtidsplan, og således i retning av 2019-nivå.

Det henvises til risikovurderingen for nærmere detaljer om reiser uten rekvisisjon.

3 Bemannings- og kompetanseutvikling

Tabellen viser gjennomsnittlig budsjetterte antall årsverk i årene fra 2021 til 2025 for hele foretaket. Samlet i perioden er det lagt til grunn en reduksjon på 12 årsverk.

ØLP 2022-2025		Gjennomsnitt				
Bemanningsutvikling	UB	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Årsverk	aug. 21	132	127	124	122	120
Reduksjon - årsverk	134,5		-5	-3	-2	-2

UB årsverk ved utgangen av juli 2021 er 134,5 årsverk. Det gjennomføres omstilling innen tjenesteområdet i løpet av 2021 og foretaket vil oppnå den skisserte bemanningsutviklingen i økonomisk langtidsplan for 2022-2025. Det er i budsjettet tatt høyde for behov for noe innleie av personell i topperioder.

4 Resultat- og balansebudsjett for 2021

I følge oppdragsdokumentet for 2021 skal det videre utviklingsløpet for pasientreiseområdet planlegges innenfor rammene som fastsettes i økonomisk langtidsplan. Budsjettinnspillet for 2022 er basert på dette grunnlaget, og oppdatert med ny innsikt og resultatene som er kjent per august 2021. Alle tall er 2021-tall uten indeksreguleringer.

Hovedpunkter i ØLP-perioden

- Prioritering av digitalisering og automatisering vil redusere behovet for manuelle prosesser, endre kompetansebehovet og kostnadsstrukturen i perioden.
- Prioritering av digitalisering gir økte kostnader til drift og forvaltning av teknologi og reduserte lønnskostnader.
- Investeringer er innarbeidet i henhold til vedtatte utviklingsplaner for tjenesteområdene.

Resultatbudsjett

Resultat								
Tall i 1000 NOK	F 2020	B 2021	ØLP 2022	B2022	Δ B2022 vs ØLP2022		Δ B2022 vs B2021	
Tilskudd fra RHF	190 012	217 900	215 750	212 600	-3 150	-1 %	-5 300	-2 %
Andre inntekter					-	0 %	-	0 %
					-	0 %	-	0 %
Sum driftsinntekter	190 012	217 900	215 750	212 600	-3 150	-1 %	-5 300	-2 %
Varekostnad/-forbruk	2 052	1 868	1 600	1 600	-	0 %	-268	-14 %
Lønnskostnad	93 741	98 705	93 900	90 750	-3 150	-3 %	-7 955	-8 %
Ordinære avskrivninger	29 189	33 000	36 000	36 000	-	0 %	3 000	9 %
Nedskrivning					-	0 %	-	0 %
Andre driftskostnader	17 368	23 087	23 150	23 150				
D/F av nasjonal teknologi	48 871	61 740	61 600	61 600	-	0 %	-140	0 %
Sum driftskostnader	191 221	218 400	216 250	213 100	-3 150	-1 %	-5 300	-2 %
Driftsresultat	-1 209	-500	-500	-500	-	0 %	-	0 %
Finansinntekt (+)	1 581	500	850	850	-	0 %	350	70 %
Finanskostnad (-)	-372		-350	-350	-	0 %	-350	0 %
Sum finansposter	1 209	500	500	500	-	0 %	-	0 %
Resultat	-	-	-	-	-	0 %	-	0 %

- Tilskudd fra RHF er budsjettert med en reduksjon på 3,150 MNOK sammenliknet med ØLP2022.

- Lønnskostnadene vil øke med 0,5 MNOK sammenliknet med ØLP2022, i hovedsak grunnet økt lønnsoppgjør fra budsjett 2,2 % til virkelig 2,7 %. Dette kompenseres av eget utviklingsarbeid som aktiveres med 3,5 MNOK.

Forsinkelser knyttet til utrulling av Trapeze medfører at budsjettert implementeringskost på 1,1 MNOK overføres fra B2021 til B2022. Dette var ikke innarbeidet i ØLP for 2022

Kontantstrøm og investeringer

Kontantstrøm						
Tall i 1000 NOK	F 2020	B 2021	ØLP 2022	B2022	Δ B2022 vs ØLP2022	Δ B2022 vs B2021
Resultat	-	-	-	-	-	0 %
Avskrivninger og nedskrivninger	29 189	33 000	36 000	36 000	-	0 %
Tap/gevinst ved salg anleggsmidler					-	0 %
Endring arbeidskapital	-6 002				-	0 %
Forskjell kostnadsf pensjon og inn/utbet	2 517				-	0 %
Kontantstrøm fra drift	25 704	33 000	36 000	36 000	-	0 %
Investering i bygg	-243				-	0 %
Investering i IKT	-21 350	-23 500	-23 500	-24 100	-600	3 %
Investering i maskiner, utstyr, etc	-449	-600	-600	-600	-	0 %
Salg av anleggsmidler					-	0 %
Investering i finansielle anleggsmidler	-401				-	0 %
Kontantstrøm fra investeringer	-22 443	-24 100	-24 100	-24 700	-600	2 %
Langsiktige låneopptak					-	0 %
Avdragsbetaling	-11 883	-11 900	-11 900	-11 900	-	0 %
Endring øvrige langsiktige forpliktelser				-30 000	-30 000	0 %
Øvrige finansieringsposter					-	0 %
Kontantstrøm fra finansiering	-11 883	-11 900	-11 900	-41 900	-30 000	252 %
Total endring kontantstrøm	-8 622	-3 000	-	-30 600		
IB likviditetsbeholdning pr 01.01	135 993	127 371	124 371	124 371		
UB likviditetsbeholdning pr 31.12	127 371	124 371	124 371	93 771		

Kontantstrøm fra driften er budsjettert med 36 MNOK i 2022 og er siste året vi avskriver «Mine pasientreiser». Sum investeringer og avdrag er budsjettert med samme beløp.

Investeringene fordeler seg med 12,9 MNOK innenfor tjenestoområdet reiser uten rekvisisjon, der midlene er planlagt anvendt til blant annet utvikling av PRO, Atom og elektronisk refusjonssøknad på Helsenorge. Innenfor tjenestoområdet reiser med rekvisisjon er det planlagt investeringer tilsvarende 11,2 MNOK blant annet knyttet til utvikling av NISSY, Ctrl, selvbetjeningsløsning, Atom og videreutvikling av ny planleggings- og optimaliseringsløsning for pasientreiser (samkjøring). I tillegg vil det investeres 0,6 MNOK i maskiner og utstyr.

For å finansiere prosjektet Mine Pasientreiser er det inngått en låneavtale mellom de fire regionale helseforetakene og Pasientreiser HF. Avdragene har løpt fra 2017 og estimeres til 11,9 MNOK årlig over seks år. Siste avdrag er i desember 2022.

5 Foreløpig risikovurdering

Med unntak av usikkerheten knyttet til Covid 19-pandemien er det ingen vesentlige endringer i risikovurderingen fra styresak 16-2021, ØLP 2022 til 2025. Hovedkonklusjonen er at det er lagt

opp til et realistisk utviklingsløp. Formuesforvaltningen vurderes som betryggende og risikoen i perioden er akseptabel. Noen områder bør likevel ha spesiell oppmerksomhet:

Covid 19-pandemien har i vesentlig grad bidratt til reduksjon av reisevirksomhet for pasienter og brukere. Virusets og myndighetenes handlingsplaner for håndtering av pandemien har ført til økt bruk av elektroniske- og telefonkonsultasjoner som midlertidig erstatning for stedlige konsultasjoner. Etter hvert som samfunnet opplever en mer normalisert situasjon, forventes det at reiseaktiviteten tar seg opp igjen. Hvordan befolkningens økte bruk av teknologi til erstatning for blant annet fysiske konsultasjoner og endrede teknologiske preferanser kommer til å påvirke foretakets virksomhet, er uvisst. Pandemien kan tenkes å påvirke både behandlingsvalg samt bidra til økt bruk av teknologi, eksempelvis knyttet til andel digitale søknader for reiser uten rekvisisjon.

Det er heftet usikkerhet til fakturering fra Norsk Helsenett (NHN) fordi Pasientreiser HF ennå ikke har mottatt driftsbudsjett for 2022, og hvordan kostnader knyttet til drift og utvikling av ny funksjonalitet vil bli håndtert for 2022. NHN har fått rammebevilgning for 2021, men det er usikkert hvilken modell som vil benyttes for 2022.

❖ Reiser uten rekvisisjon

- Det midlertidige reduserte dokumentasjonskravet knyttet til dekning av tilleggsutgifter for bruk av egen bil som følge av Covid 19 påvirker utviklingen av andel saker som behandles automatisk. Foretaket har startet dialog med helseforetakene med tanke på å vurdere dagens praksis på området opp mot tidligere praksis. I budsjettprosessen er ambisjonsnivået for automatiseringsgrad i 2022 på nåværende tidspunkt vurdert som i ØLP for perioden 2022 til 2025 (sak 16-2021), men dette vil måtte vurderes med bakgrunn i erfaring i periodene fremover og innarbeides i endelig budsjett i desember.
- Brukeratferd og postinngang har endret seg raskere enn antatt, hovedsakelig som følge av pandemien. Dette har ført til behov for mindre ressurser og lavere produksjonskostnader i 2021. Effektene av dette er innarbeidet i budsjett for 2022 og håndtert i forhold til behovet for kapasitet i de manuelle prosessene i 2022.
- Covid 19-situasjonen bidrar til vesentlig usikkerhet knyttet til volum, og i budsjett for 2022 er det tatt høyde for en normalisering av volumer på nivå med 2019.

❖ Reiser med rekvisisjon

- Trapeze (planlegging- og optimaliseringsprosjektet) vil i 2022, hvis regresjonstesten godkjennes høsten 2021, være i en implementeringsfase. Dette er innarbeidet med tilsvarende rammer som er besluttet i 2021. Risikoen for tiltaket er vurdert til høy.
- Videreføring av koordinering av offentlig betalt persontransport (planlegge pilot/test fase) skal etter planen starte Q3 2021. Det arbeides med oppdragsbeskrivelse for dette tiltaket som etter planen vil behandles i styret løpet av høsten, slik at budsjettet kan oppdateres med dette før endelig versjon ultimo 2021.
- Følgende nye tiltak jf. RMR-utredningen er planlagt igangsatt i løpet av 2022:
 - Neste fase i selvbetjeningsløsningen (bestille)
 - Brukerstøtte – utrede behov

- Helhetlig pasientforløp (integrasjoner EPJ)

Oppstart av ytterligere tiltak innenfor reiser med rekvisisjon vil tilpasses den økonomiske bæreevnen til foretaket.

6 Videre framdrift

- 17.09.2021: Forslag til årsbudsjett 2022 sendes eier
- 25.10.2021: Forslag til årsbudsjett 2022 behandles i oppfølgingsmøte mellom RHF og HF
- 5.11.2021: Eier gir foreløpig tilbakemelding på budsjettinnspill
- 22.11.2021: AD-møte behandler budsjettinnspill
- 9.12.2021: Oppdatert budsjett 2021 behandles i styremøte i Pasientreiser HF
- 10.12.2021: Endelig tilbakemelding fra eier

7 Administrerende direktørs anbefalinger

De overordnede føringene fra eier er lagt til grunn for konkretiseringen av mål, prioriteringer av tiltak og budsjettinnspillet for 2022.

Administrerende direktørs vurdering er at det er lagt opp til et realistisk utviklingsløp for å oppnå de resultatene som eier og styret forventer. De planer som er lagt for å oppnå resultatene vurderes å kunne gjennomføres på en betryggende måte, og den samlede risikoen i perioden vurderes som akseptabel med de forbehold som er omtalt knyttet til pågående pandemi.

Frist for innsendelse av budsjettinnspill til eier er 17. september 2021. Det vises for øvrig til videre framdrift omtalt i saken. Administrerende direktør ber om at styret tar saken om status årsbudsjett 2022 til etterretning.